

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ.....	8
ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	10
САМОСТІЙНА РОБОТА.....	11
ПРОГРАМА КУРСУ.....	12
МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ.....	20
ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	93
ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	117
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	122
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	127

ПЕРЕДМОВА

Трудове право України – галузь права, яка регулює важливі суспільні відносини, що тісно пов'язані з трудовим процесом і складаються між найманим працівником та роботодавцем. Його норми врегульовують достатньо великий за обсягом об'єм соціально-економічних і трудових відносин. Саме тому так важливо детально вивчити всі встановлені позиції діючого українського законодавства в цій сфері.

Праця, як в державному так і в приватному секторі, потребує більш чіткого правового врегулювання. Проте вже діючі нормативно-правові акти полегшать майбутнім фахівцям виконання їх трудових функцій.

Знання цієї навчальної дисципліни необхідне для того, щоб в повній мірі усвідомити модель своєї поведінки на робочому місці, встановлення добрих взаємовідносин з колективом у рамках правового поля, сумлінне виконання покладених повноважень, дотримання та захист прав як найманих працівників, так і роботодавців. Не викликає ніякого сумніву той факт, що в процесі правового навчання студенти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського повинні здобути необхідні правові компетенції шляхом вивчення дисциплін «Трудове право» та «Трудове право і основи підприємницької діяльності».

Вивчення цієї навчальної дисципліни визначає мету, яка допомагає:

- реалізації та розвитку компетенцій фахівця, засвоєнню ним фундаментальних знань щодо трудових правовідносин і правовідносин соціального забезпечення, формування умінь і навичок та застосування здобутих знань у практичній діяльності;
- сприяти піднесенню рівня методологічної культури, творчих зусиль студентства, розвитку його пізнавальної діяльності;
- сприяти формуванню в студента наукового світогляду, креативності (здатності творчо реалізувати своє фахове

покликання), правничого мислення, правосвідомості, правової культури, моральних та інших якостей фахівця.

Після системного вивчення дисципліни в студента мають сформуватися такі загальнопредметні компетенції:

- оволодіння основними положеннями провідних галузей права України, зокрема, ознайомлення з основними твердженнями Кодексу законів про працю, вироблення вміння правильного укладання трудових договорів та контрактів, оформлення документів, необхідних при прийнятті на роботу, знання процесу прийняття, звільнення з роботи та інших актуальних питань;

- уміння давати наукове тлумачення юридичним поняттям та категоріям основних галузей права України з достатнім володінням сучасними дефініціями правових положень;

- знання ключових нормативно-правових документів, на основі яких функціонують фахові організації, органи, установи, визначення їх повноважень згідно норм діючого законодавства;

- застосування набутої техніки (алгоритму) розв'язання правових ситуацій та юридичних задач.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

- **знати:** коло суспільних відносин, що становлять предмет трудового права;

- чинне трудове законодавство;

- **вміти:** орієнтуватися в системі джерел трудового права України, міжнародно-правового регулювання соціально-трудова правовідносин;

- аналізувати, узагальнювати та ефективно застосовувати норми трудового права України в практичній діяльності, роз'яснювати їх зміст;

- розрізняти відносини, що регулюються трудовим правом та іншими галузями права;

- застосовувати на практиці норми правових актів з трудового права;

- користуватися джерелами трудового права та тлумаченнями норм права, коментарями при вирішенні спорів;

- складати й оформлювати документи правничого характеру з соціально-трудова правовідносин;

- підбирати літературу з теми заняття, складати конспекти і тези виступів, системно аналізувати правову інформацію;

– логічно (послідовно, з виокремленням головного, доказово, аргументовано) викладати правничий матеріал із застосуванням знань з різних джерел і галузей права, користуватися правовою термінологією;

– застосовувати правові знання з навчальної дисципліни для оцінювання юридичних фактів, обґрунтовувати їх правову оцінку;

– приймати обґрунтовані рішення щодо реалізації норм права соціального забезпечення і трудового права в практичній діяльності;

– керуватися в практиці та поведінці правовими знаннями і переконаннями, брати участь у правовому вихованні населення.

Окремі теми цього курсу вносяться на самостійне вивчення. Це є невід’ємною частиною творчої роботи студента, що сприяє виробленню у нього таких необхідних якостей, як індивідуальний підхід до навчання, виокремлення важливої інформації, використання необхідних нормативно-правових актів, організація самостійної роботи, застосування отриманих знань на практиці. Завдяки цьому студент відчуває себе активним учасником навчального процесу.

Програмні положення та викладення матеріалу в навчально-методичному посібнику «Трудове право України» побудовані на теоретичних положеннях трудового права та нормативному матеріалі з врахуванням його новацій, змін та доповнень, потреб усіх громадян у знанні юридичних питань стосовно найманої праці. При цьому посібник не претендує на повне висвітлення всіх нормативних положень з трудового права. Він є спробою застосування навчальної робочої програми з курсу для засвоєння основ цієї галузі права, що може бути використана при її вивченні.

Даний посібник відзначається тим, що:

– відсутній вільний переказ нормативних актів і наводяться дослівні витяги з текстів законів;

– форма викладення нормативного матеріалу є раціональною з точки зору врахування розвитку законодавства, через що в подальшому можна було б обмежитися лише доповненнями. Ці доповнення, якщо вони побудовані за такою ж структурою, могли б містити викладення тексту нових актів із зазначенням тих, які є в попередньому виданні, але вже змінені

або виключені. При цьому користувач посібника міг би самостійно підтримувати його в актуальному стані;

- матеріали можуть бути використані при розв'язанні практичних ситуацій, оскільки забезпечується швидкий пошук правової інформації, а також даються методичні рекомендації розв'язання ситуаційних задач, наводяться вимоги щодо їх змісту;

- матеріал легко дозується, через що можлива організація цього матеріалу для здійснення ступеневої, тобто послідовно поглиблюючої підготовки студентів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів та спеціальностей;

- побудова посібника в представленому формалізованому вигляді дозволяє використовувати цей матеріал не тільки в процесі самостійної підготовки, але й для подальшої розробки курсів програмованого навчання за допомогою новітніх комп'ютерних технологій в Інтернеті та в дистанційних формах навчання;

- посібник спрямований у майбутнє, орієнтує на пошук і перевірку чинності джерел на електронних носіях інформації, що забезпечує оперативність її отримання та актуальність, дає змогу процесуально економно працювати з нормативним матеріалом, користуватися функціональними можливостями комп'ютерної техніки.

Враховуючи весь вище вказаний позитив, в той же час слід підкреслити, що не заперечується так звана традиційна форма навчальних посібників, навпаки, дана розробка може бути формою доповнення до існуючих навчальних матеріалів, а також може, в разі потреби, допомогти викладачам сформувати, доповнити, оновити власну систему педагогічного інструментарію.

Отже, це видання може бути корисним для учасників навчального процесу вищих навчальних закладів, закладів середньої та середньої спеціальної освіти при вивченні трудового права, для практиків, а також широкого кола читачів, яких цікавлять питання трудового права.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні	самостійна робота	технічні засоби навчання	зв'язок з іншими предметами
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Загальна частина						
Тема 1. Предмет, метод і система трудового права.	10	2		6	Ноутбук, мультимедійний проектор	Теорія держави та права
Тема 2. Джерела трудового права.	6		2	6	Ноутбук, мультимедійний проектор	Теорія держави та права
Тема 3. Основні функції та принципи трудового права України.	7	2	2	6	Ноутбук, мультимедійний проектор	Теорія держави та права
Тема 4. Правовідносини в сфері праці.	7	2	2	6	Ноутбук, мультимедійний проектор	Право соціального забезпечення
Змістовий модуль 2.						
Тема 5. Соціальне партнерство в сфері трудових правовідносин. Колективні договори та угоди.	10	2	2	6	Ноутбук, мультимедійний проектор	Право соціального забезпечення, Адмін. право